

**SZUVERENITÁSVÉDELMI
HIVATAL**

AZ ERASMUS+ PROGRAM ÉS A KÜLFÖLDRŐL FINANSZÍROZOTT NYOMÁSGYAKORLÓ HÁLÓZATOK

2025. október 20.

Az Erasmus+ program az Európai Unió egyik legfontosabb költségvetési eszköze, amelyet oktatási és képzési együttműködések támogatására hoztak létre, mára azonban messze túllépett szakmai keretein. A forráselosztás módja, a támogatott projektek ideológiai tartalma és a tagállami szereplők közötti politikai különbségtétel azt mutatja, hogy a program egyre inkább a befolyásolás és a nyomásgyakorlás eszközévé vált. Az uniós döntéshozók szelektív hozzáférést biztosítanak a forrásokhoz: miközben egyes tagállamok intézményeit korlátozzák, ugyanebből a keretből rendszeresen támogatják a külföldről finanszírozott szervezeteket, amelyek politikai célokat képviselnek. Az Erasmus+ így nemcsak oktatási program, hanem olyan hatalmi eszköz, amely a nemzeti szuverenitás aláásására és az uniós ideológiai prioritások tagállamokra erőltetésére szolgál.

A Háttér Társaság felhívása a Dragtivism Erasmus+ ifjúsági csereprogramban való részvételre

Az Erasmus programot 1987-ben hozták létre az uniós egyetemi együttműködések és diákcsere intézményesítésére, ma Erasmus+ néven a teljes oktatási-képzési ökoszisztémát lefedi. A 2021–2027-es ciklusban 26,2 milliárd eurós kerettel működik, politikai súlya ennek megfelelő. Összehasonlításképpen: a migráció kezelésére és határellenőrzésre 22,7 milliárd eurós keret jut.

2022 decembere óta a brüsszeli döntéshozók a magyar egyetemek többségét kizárják az Erasmus+ forrásaiból. Eközben ugyanezen forrásokból rendszeresen finanszíroznak külföldről támogatott nyomásgyakorló szervezeteket politikai célú projektekkel.

Az Erasmus+ alatt futó programok jelentős része politikai tartalmat közvetít, nem oktatási célokat szolgál. A multikulturalizmussal, migrációval, gender- és LMBT+-témakörökkel, azaz

a „liberális emberi jogokkal” foglalkozó pályázatokon keresztül a nyomásgyakorló szervezetek Európa-szerte jelentős támogatásokat kapnak ebből az uniós forrásból. Magyarországon legalább 40 külföldről finanszírozott nyomásgyakorló szervezet vett részt eddig az Erasmus+ projektjeiben, közülük 19 nyomásgyakorló 2022 után is kapott támogatást – miközben kritizálták a magyar egyetemeket.

Az Erasmus+-projektek sok esetben a befogadás, az egyenlőség és az emberi jogi nevelés jól hangzó jelszavai mögé rejtve politikai célokat szolgálnak. A „játékosítás”, „szerepjáték”, „művészeti alapú foglalkozás” során politikai témákat visznek be a képzésekbe. Az Erasmus+ programjai sokszor pedagógusokat és ifjúságsegítőket képeznek, így közvetve a családokra és szélesebb közösségekre is hatnak.

Az ilyen pályázatok teszik lehetővé, hogy ezek a szervezetek fedezzék direkt politikai tevékenységüket és napi működésüket. A külföldről finanszírozott magyarországi nyomásgyakorló hálózatban központi szerepet játszó Civil Kollégium Alapítvány például az Erasmus+ egyetlen projektjéből 167 ezer eurónyi támogatásban részesült tevékenysége finanszírozására.

Migrációs és multikulturális projektek

A programok jelentős része migrációs agendát visz: a cél a tömeges bevándorlás normalizálása, a multikulturális modell társadalmi elfogadtatása. Az Erasmus+ így fontos szerepet játszik a tömeges migráció menedzselésében is.

A forrásból finanszírozott projekteket olyan szervezetek valósítják meg, amelyek támogatják a bevándorlást, és inkább lehetőségként állítják be a folyamatot, a veszélyeiről pedig nem vesznek tudomást. Ez alól Magyarország sem kivétel, hazánkban is számos külföldről finanszírozott nyomásgyakorló szervezet részesül ilyen támogatásban. A hazai végrehajtó hálózat gerincét a következő külföldről támogatott szereplők adják:

- Anthropolis Antropológiai Közhasznú Egyesület,
- Artemisszió Alapítvány,
- Együtt az Interkulturális Akcióért Alapítvány,
- Magyar Helsinki Bizottság,
- Menedék – Migránsokat Segítő Egyesület,
- Next Step Magyarország Egyesület,
- Szubjektív Értékek Alapítvány.

Az uniós forrásból támogatott projektek egyszerre több liberális ügyet is szolgálhatnak. Jellemző példa az interszekcionális fókuszú projekt, amely migránshátterű LMBT+ fiatalok „kulturális beilleszkedését” szerepjáték-alapú foglalkozásokkal célozza – nyílt politikai keretezéssel.¹

LMBT+-tematikájú projektek

Az Erasmus+ programjaiból jelentős mértékben részesülnek LMBT+-szervezetek is, amelyek leginkább a fiatalokat célozzák meg.

A Q-Learning projekt célja kifejezetten az identitásformálás és a queertematika pedagógiai tanrendbe integrálása azok számára, akik „LMBTQI+ kliensekkel vagy diákokkal” foglalkoznak.² Erre a magyarországi Háttér Társaság egy ausztriai LMBT+-szervezettel együtt 60 ezer euró támogatást kapott. A pénzből Q-Learning-kézikönyvet³ alkottak, és gyakorlatokat gyűjtöttek.

A Budapesten működő Atlasz Leszbikus, Meleg, Biszexuális Transznemű és Queer Sport-egyesület 30 890 eurónyi támogatást kapott. Ez az Európai Meleg-Leszbikus Sportszövetség által vezetett kezdeményezés az LMBT+-sportklubok szervezeti infrastruktúrájának és hálózatosodásának erősítésére fókuszál.

A Budapest Pride-ot szervező Szivárvány Misszió Alapítvány egy belga és egy lengyel szervezettel együtt összesen 60 ezer eurós forrásban részesült.⁴ Ezt részben hálózatépítésre kapták, valamint arra, hogy főként Lengyelországban és Magyarországon az aktivistahálózat bővítésére és hatékonyságának növelésére fordítsák.

A magyarországi Háttér Társaság részvételével szervezett Dragtivism tíznapos nemzetközi ifjúsági csereprogram a nemi önkifejezés aktivistakultuszát viszi be a 18–30-as korosztályba.⁵ A programra 31 279 eurónyi uniós támogatást fordítottak, a megvalósításban pedig tizenkét szervezet vett részt. A közreműködők mellett „dragkészségeiket” is fejleszthették az ifjúsági csereprogramban.

Tanárképzés és ideológiai nevelés – befolyásolási kitettség

A magyar tanárképzés egyik legfontosabb intézménye az Eötvös Loránd Tudományegyetem.⁶ A tanításhoz szükséges ismereteket az intézmény Pedagógiai és Pszichológiai Karán (ELTE PPK)

1 Forrás: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2023-3-DE04-KA210-YOU-000170922>

2 Forrás: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2022-1-AT01-KA210-ADU-000083846>

3 Forrás: <https://q-learning-project.eu/en/q-learning/>

4 Forrás: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2021-2-BE05-KA210-YOU-000048910>

5 Forrás: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2021-2-AT01-KA152-YOU-000041141>

6 Az országban képzett tanárok jelentős része az intézményben végez, csak osztatlan tanárképzésre több mint 500 jelentkezőt vesznek fel évente.

sajátítják el a hallgatók, s ezek az ismeretek alapvetően határozzák meg azt, hogy milyen minőségben, milyen szemlélettel dolgoznak majd az iskolákban.

Az Erasmus+-projektcsatorna itt rendszerszintű befolyásolási útvonal: a kar oktatói közös programokat valósítottak meg az Anthropolis Antropológiai Közhasznú Egyesülettel, az Artemisszió Alapítvánnyal, a Magyar Női Érdekérvényesítő Szövetséggel és a Transparency International Magyarországgal (TIM) is. Ezek a projektek – legalább részben – a tudományosság leple alatt valójában politikai-ideológiai célokat szolgáló eszközök.

A genderérzékeny pedagógia címkéjű projekt célja, hogy a tanárképzésben részt vevő oktatóknak eszköztárat, módszertani anyagot hozzon létre a hallgatók érzékenyítésére a „társadalmi nemek szempontjai szerint”.^{7,8}

A tanárképzésben fontos szerepet játszó ELTE-gyakorlóiskolák is szerepet kapnak az ilyen projektekben. Az ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Általános Iskola és Gyakorló Gimnázium az Anthropolis Antropológiai Közhasznú Egyesülettel vett részt egy projektben. A cél az volt, hogy a „szélsőségesség terjedésére válaszul fejlessze a gyerekek kritikus gondolkodását”. A Radnóti mellett az egyetem másik gyakorlóiskolája, az ELTE Apáczai Csere János Gimnázium is részt vett egy projektben, amelyet a Transparency International Magyarország koordinált. Az együttműködésből többek között egy középiskolai tanároknak és diákoknak szóló kézikönyv született. A tankönyvként használandó anyagban a TIM korrupcióérzékelési indexe mellett a magyar választási rendszerről is szubjektív politikai véleményt fogalmaznak meg.

Az ELTE PPK Neveléstudományi Intézetének részvételével zajlott az Inside Out projekt,⁹ amely a tanárképzés fejlesztését tűzte ki célul, azonban a kezdeményezés leírásában szereplő „*a fokozódó migráció és a menekültek érkezése szélesíti az európai identitást*” vagy „*a sokszínűség inkább gazdagíthatja, mint kihívást jelenthet az európai oktatás számára*” mondat jelzi azt a szemléletet, amely a multikulturalizmust, a bevándorlást Európában lehetőségként, pozitív folyamatként értelmezi.

LMBT+-barát iskolák

Az Apáczai-gimnázium részvételével valósult meg 2020 és 2023 között az Erasmus+ LMBT+-barát iskolák építése Európa-szerte projektje, amelynek célja az, hogy az európai közoktatási intézményeket átformálja az LMBT+-ideológia céljainak megfelelően.

⁷ Forrás: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2017-1-CZ01-KA201-035485>

⁸ Külön érdekesség a projekt esetében, hogy az ELTE-t témavezetőként Rédai Dorottya külső munkatársként képviselte, aki a CEU Demokrácia Intézetének kutatója, valamint a Labrisz Leszbikus Egyesület vezetője is. Az összefonódásokat tovább erősíti az, hogy a Labrisz Leszbikus Egyesület tagja a programban részt vevő Magyar Női Érdekérvényesítő Szövetségnek is.

⁹ Forrás: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2015-1-SE01-KA203-012302>

A projekt adatlapján¹⁰ és weboldalán¹¹ számos tanulmány és anyag elérhető, amely bemutatja a pályázat eredményeit. A kutatók által elvégzett kérdőíves felmérés során például megállapították, hogy a megkérdezett 13–18 éves lengyel diákoknak csak kevesebb mint a 40 százaléka heteroszexuális. A kutatásból kiderült az is, hogy a megkérdezett magyar középiskolások 14 százaléka LMBT+-identitású, a magyar tanároknál ez az arány 20 százalék.¹²

A projekt LMBT+-barát iskolák európai víziója című összefoglaló ajánlásában¹³ többek között gendersemleges mosdók kialakítását, szivárványszínű függönyöket, szivárványszínű lépcsőket és szivárványszínű kerékpártárolókat javasolnak az iskolákban. Ezenkívül támogatják az intézmények környezetében LMBT+-zászlók kihelyezését, szivárványnapok tartását, az iskolai könyvtárakban LMBT+-részleg kialakítását, LMBT+ témájú filmek vetítését. Szorgalmazzák azt is, hogy az iskolák vegyenek részt az LMBT+-szervezetek aktivistatevékenységében, és gyűjtsenek támogatást nekik.

A projekt magyar résztvevői egy Partizán propaganda című oktatási segédanyagot is létrehoztak,¹⁴ amelyben LMBT+ témájú plakátok készítését és terjesztését javasolják az iskolán kívüli tágabb közösség számára is. Az oktatási segédanyagban az szerepel, hogy ennek a tevékenységnek a célcsoportja korosztályi megkötés nélkül minden középiskolai diák, azaz nyolc- vagy hatosztályos gimnáziumok esetében akár 10-12 éves gyermekek is.

A projektben az ELTE-s résztvevők ajánlásokat is megfogalmaznak Magyarországnak.¹⁵ A szerzők „az ellenséges politikai légkörre hivatkozva nem tartják célszerűnek”, hogy az ajánlásait a kormánzatnak tegyék meg, ehelyett „a közoktatással és felsőoktatással foglalkozó szervezeteknek”, valamint az olyan külföldről finanszírozott nyomásgyakorló szervezeteknek tesznek javaslatokat, mint a Hintalovon Alapítvány, a Háttér Társaság vagy az Amnesty International Magyarország.

Célszerűnek tartják a felsorolt szervezetek közötti együttműködést is, mert „ez olyan szinergiákat rejt magában, amelyek fokozni tudják a javasolt intervenciók hatásait”. Az LMBT+-barát iskolák megvalósításához szükségesnek vélik, hogy az érintett szervezetekkel együttműködésben teremtsék meg a megfogalmazott beavatkozások intézményi infrastrukturális és személyi hátterét a köznevelésben, valamint gondoskodjanak a pedagógusok megfelelő továbbképzéséről. Javasolják a projektben kifejlesztett pedagógiai eszközök beépítését és használatát a napi osztálytermi és azon kívüli pedagógiai gyakorlatban is.

¹⁰ Forrás: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2020-1-NL01-KA201-064556>

¹¹ Forrás: <https://allinc.eu/>

¹² Forrás: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/e9ae78f7-917e-432d-a93d-a30d759e6782/01_A_Little_Respect_Chapter_3_LGBT_in_Education.pdf

¹³ Forrás: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/70a81c06-69ea-488d-9c51-0fca34effc54/02_European_vision_of_LGBT_friendly_schools.pdf

¹⁴ Forrás: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/65f81377-af25-448a-815b-671e74b0c1c4/03_T11_Partisan_Propaganda_HU.pdf

¹⁵ Forrás: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/685426e6-7154-417d-aa01-632f5abe12c9/05_National_Recommendations_Hungary.pdf

**Magyarországon működő, külföldi finanszírozású
nyomásgyakorló szervezetek, amelyek részt vettek Erasmus+-projektekben**

- Alternatív Közösségek Egyesülete
- Amnesty International Magyarország
- Amrita Pályaorientációs Baráti Kör
- Anthropolis Antropológiai Közhasznú Egyesület
- Artemisszió Alapítvány
- Atlasz Leszbikus, Meleg, Biszexuális Transznemű és Queer Sportegyesület
- Autonómia Alapítvány
- Az Emberség Erejével – Cum Virtute Humanitatis Alapítvány
- Civil Kollégium Alapítvány
- Cromo Alapítvány
- DemNet Demokratikus Jogok Fejlesztéséért Alapítvány
- Ecocenter Alapítvány
- Együtt az Interkulturális Akcióért Alapítvány
- Életfa Segítő Szolgálat Egyesület
- Faktor Terminál Egyesület
- Független Újságírók Alapítványa
- Háttér Társaság
- Humán Platform Egyesület
- Köz-Pont Ifjúsági Egyesület
- Létra Kulturális Egyesület
- Magyar Helsinki Bizottság
- Magyar Leszbikus, Meleg, Biszexuális és Transznemű Szövetség
- Magyar Női Érdekérvényesítő Szövetség
- Magyarországi Terre des hommes Alapítvány „Lausanne”
- Magyar Pszichológiai Társaság
- Magyar Újságírók Országos Szövetsége
- Menedék – Migránsokat Segítő Egyesület
- Minority Rights Group Europe Nonprofit Kft.
- Motiváció Oktatási Egyesület
- Next Step Magyarország Egyesület
- Nonprofit Információs és Oktató Központ Alapítvány
- Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület
- Partners for Democratic Change Hungary Partners Hungary Alapítvány
- RGDTS Roma Gadge Párbeszéd az Önkéntes Szolgálat Átal Nonprofit Kft.
- Romaversitas Alapítvány
- Szivárvány Misszió Alapítvány
- Szubjektív Értékek Alapítvány
- Transparency International Magyarország Alapítvány
- Uccu Roma Informális Oktatási Közhasznú Alapítvány

A projekt keretében Magyarországnak tett ajánlásban azt is kifejtették, hogy *„amennyiben ezt a kérdéskört a közoktatás tagállami kompetenciája körében értelmezzük, úgy a kívánt célok elérése rendkívül nehéz, akadályokba ütközik [...] Mivel ez túlmutat az oktatásszervezés tagállami hatáskörén, mert alapvető emberi jogokat érint, amelyek összeurópai értékek, indokolt, hogy az Európai Unió kiemelt figyelmet szenteljen az LMBTQI+-közösségbe tartozó tanulók jogbiztonságának. Ezért európai szinten javasolt az ezek érvényesülését biztosító garanciák megfogalmazása és megkövetelése minden egyes tagállam kormányától”.*

Tehát a projekt résztvevői a kizárólagos tagállami hatáskörben lévő oktatási kérdések közül kiemelnék az LMBT+-témát azért, hogy uniós szinten döntsenek az iskolákban zajló szexuális nevelés kérdéseiről.

Külön kiemelendő az a körülmény is, hogy a javaslatokat az ELTE PPK Interkulturális Pszichológiai és Pedagógiai Intézetében írták le. Abban a közösségben, amelynek tagja Bódis Kriszta, a Tisza Párt társadalompolitikai szaktanácsadója is, aki nyíltan hirdeti, hogy kormányra kerülésük esetén szakmai tapasztalatai alapján alakítanák át az oktatási rendszert.